

บทที่ 6

สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน

1. แนวความคิดหลัก

ผลการศึกษาในบทที่ 2-4 ที่ผ่านมา ทำให้เกิดความเข้าใจถึงโครงสร้าง องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของชุมชนทั้งในด้านกายภาพ ประชากร เศรษฐกิจ สังคม บริการโครงสร้างพื้นฐาน การบริหาร การปกครอง สภาพของเมือง และแนวโน้มในการขยายตัวของชุมชน

ผลการศึกษาดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ทราบอดีต ปัจจุบัน และสามารถคาดการณ์แนวโน้มของอนาคตได้ และเพื่อให้มีภาพของความเข้าใจชุมชนที่เป็นอยู่มากขึ้น การสรุปประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชน บริเวณที่เกิด สาเหตุของปัญหา ผลของปัญหาแล้วนำมาวิเคราะห์หาความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นแนวทางที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน อันเกิดมาจากการเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นพื้นฐานนั่นเอง

โดยทั่วไป การกำหนดแนวทาง หรือกำหนดแผนพัฒนาจากปัญหาและความต้องการของชุมชน ประกอบด้วย การศึกษาประเด็นปัญหา ความต้องการ นโยบาย และศักยภาพในการพัฒนา

การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในบทนี้ แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน คือ การวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ นโยบาย และศักยภาพในการพัฒนาชุมชน ซึ่งทุกส่วนมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

2. วิธีการศึกษา

จากแนวความคิดในการวิเคราะห์ความสำคัญของปัญหาของชุมชน เพื่อนำใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน ผู้ศึกษาได้ทำการสรุปประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน จากการสำรวจสภาพของชุมชนในส่วนที่เห็นได้เอง อันได้แก่ ปัญหาทางด้านกายภาพ การคมนาคมขนส่ง การบริการพื้นฐาน ส่วนสภาพชุมชนที่เป็นปัญหาที่ไม่สามารถเห็นได้ ได้แก่ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ-สังคม และการบริหาร-พัฒนา ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีสอบถามจากประชาชนในพื้นที่โดยได้ทำการสอบถามประชาชนทั่วไป ข้าราชการส่วนท้องถิ่น (เทศบาล) ข้าราชการอื่น ๆ พ่อค้า และนักการเมืองท้องถิ่น (สมาชิกสภาเทศบาลเมืองพะเยา เทศมนตรีเมืองพะเยา) (ทำการสอบถามเมื่อ ธันวาคม 2536)

จากหลักการดังกล่าว ประกอบกับสภาพของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาที่ผ่านมาสามารถนำมากำหนดแนวทางในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ ดังนี้

- (1) จัดกลุ่มประเด็นปัญหา แล้วทำการวิเคราะห์สภาพลักษณะของปัญหา โครงสร้าง ความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ตลอดจนขนาดความร้ายแรงและผลกระทบของปัญหา
- (2) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยวิเคราะห์จากความสัมพันธ์และขนาดความร้ายแรงของปัญหา

ผลการศึกษานี้ จะนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางการแก้ปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองพะเยาต่อไปในบทที่ 6

1. สภาพปัญหา

ในการศึกษาสภาพปัญหาได้ครอบคลุมการจัดกลุ่มปัญหา ลักษณะปัญหา บริเวณที่มีปัญหา ตลอดจนสาเหตุ ดังสรุปในตารางที่ 5.1

การจัดกลุ่มปัญหา ได้พิจารณาให้สอดคล้องกับการกำหนดสาขาในการพัฒนาขององค์กรระดับท้องถิ่น โดยจำแนกเป็น 5 สาขา ได้แก่ สาขาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สาขา

การคมนาคม-ขนส่ง สาขาการบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ สาขาเศรษฐกิจ-สังคม และ สาขาการบริหาร-การพัฒนา

2. โครงสร้างปัญหา

จากการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้หลักการในเชิงระบบ สามารถสรุปโครงสร้างและความสัมพันธ์ของสาขาปัญหาหลักที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ชุมชนที่ศึกษาได้ตามแผนภูมิที่ 5.1 จะเห็นได้ว่าปัญหาภายในกลุ่มสาขาต่าง ๆ จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่จะมีขนาดหรือน้ำหนักที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิเคราะห์ถึงขนาดและทิศทางของผลกระทบต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มสาขาปัญหาจะบ่งชี้ว่ากลุ่มสาขาปัญหาใดเป็นสาขานำซึ่งมีอิทธิพลสูง ดังนั้น ในการพัฒนาและแก้ปัญหาจึงจำเป็นต้องพิจารณาให้มีความสำคัญและเน้นการดำเนินการแก้ปัญหานั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตัดวงจรปัญหาหลัก ซึ่งจะมีผลกระทบที่สูงแก่การแก้ปัญหาด้วย

โครงสร้างและความสัมพันธ์ดังกล่าว สรุปว่า การที่ปัจจัยและสภาพแวดล้อมจากทั้งภายนอกและภายในพื้นที่ชุมชนศึกษาได้ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่ซึ่งทำให้เกิดความต้องการใช้ที่ดินพร้อม ๆ กับการขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเพิ่มขึ้น ในการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนเมืองจำเป็นต้องอาศัยระบบการคมนาคม-ขนส่ง บริการพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ-สังคม ซึ่งการอยู่อาศัยภายในระบบเมืองดังกล่าวมาแล้วได้ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมือง ดังนั้น เพื่อให้ระบบต่าง ๆ ของชุมชนสามารถเจริญเติบโต และขยายตัวต่อไปจนถึงขอบเขตที่เหมาะสมอย่างมีระเบียบ และมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องได้รับการวางแผนควบคุม ดูแล และส่งเสริมให้มีการดำเนินอย่างประสานสอดคล้อง โดยหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชน ภายใต้การจัดการของหน่วยงานราชการหลักของท้องถิ่น

ระบบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษาได้นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงผลกระทบซึ่งกันและกันแต่ละปัญหาในการศึกษาส่วนต่อไป

3. ความสัมพันธ์และขนาดของปัญหา

เพื่อให้การบ่งชี้ถึงปัญหาที่มีความสำคัญมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และขนาดของปัญหาทั้ง 35 ปัญหา ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

3.1 ความสัมพันธ์ของปัญหา ในการศึกษานี้หมายถึง ความสัมพันธ์เชื่อมโยง ในแง่ของผลกระทบในการแก้ไขของแต่ละปัญหาที่มีต่อกัน ในการวิเคราะห์ขนาดความสัมพันธ์ ได้ให้ค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ ตั้งแต่ 0-3 ซึ่งค่าคะแนน 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างใด ค่าคะแนน 1 , 2 และ 3 หมายถึง ความสัมพันธ์ต่ำ ปานกลาง และสูง ตามลำดับ

ผลรวมของค่าคะแนนความสัมพันธ์ของแต่ละปัญหา ที่มีต่อปัญหาอื่นทั้ง 35 ปัญหา จะแสดงถึงขนาดความสัมพันธ์ที่มีอยู่ ปัญหาใดที่มีค่าคะแนนรวมสูงย่อมหมายความว่าปัญหานั้น จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างมากหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้าแก้ปัญหานั้นแล้วก็จะมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาค่าอื่น ๆ ได้เป็นอย่างมาก ในทางกลับกัน ถ้ามีค่าคะแนนรวมต่ำ ย่อมหมายถึงปัญหานั้นจะไม่ค่อยมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาค่าอื่น ๆ นัก ผลของการวิเคราะห์ แสดงในตารางที่ 5.2

3.2 ขนาดของปัญหา ในการศึกษานี้ หมายถึง ขนาดของผลกระทบที่เกิดขึ้น ในเชิงปริมาณ เช่น ต่อจำนวนประชากร ต่อจำนวนหลังคาเรือน หรือต่อพื้นที่ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนในแต่ละเรื่องที่มีอยู่โดยรวม เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์จึงได้ใช้ค่าคะแนน 1-5 แทน สัดส่วนของขนาดปัญหาทั้ง 35 ปัญหาดังกล่าว โดยค่าคะแนนที่ต่ำ ซึ่งได้แก่ 1 หมายความว่าปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบน้อยมาก และค่าคะแนนที่สูงขึ้นมาจนกระทั่งถึง 5 ก็หมายถึงว่าปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบมากขึ้นตามลำดับ

นอกจากจะใช้ขนาดของผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงปริมาณมาใช้วิเคราะห์หาขนาดของปัญหาแล้ว ยังนำการความสามารถของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในที่นี้หมายถึง เทศบาลเมืองพะเยา มาเป็นค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักในการแก้ปัญหาค่าที่เกิดขึ้นในชุมชนทั้งในด้านความเป็นไปได้และความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดเป็นค่าคะแนน 1-3 โดยให้ค่าคะแนนที่มีค่าเป็น 3 หมายถึง การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัดมาก ไม่สามารถแก้ปัญหาของชุมชนได้โดยลำพัง ส่วนค่าคะแนนที่ต่ำกว่าลงมา หมายถึง ประสิทธิภาพของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าไปแก้ปัญหานั้นได้โดยทันที และมีประสิทธิภาพ (สอบถามความเห็นจากข้าราชการส่วนท้องถิ่นเทศบาลเมืองพะเยา และนักการเมืองท้องถิ่น) ผลการวิเคราะห์ได้แสดงในตารางที่ 5.3

4. ความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์และขนาดของปัญหา ผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อกำหนดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งจะนำไปใช้เป็นประเด็นสำคัญส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองพะเยาในบทที่ 6

ในการวิเคราะห์ได้นำค่าคะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของปัญหา ทั้ง 35 ปัญหา มาปรับฐานใหม่ให้อยู่ระหว่าง 1-5 แล้วมารวมกับค่าของขนาดความร้ายแรงของปัญหาที่ปรับมาเป็นฐาน 1-5 เหมือนกัน ค่าคะแนนที่เป็นผลจากการบวกความสัมพันธ์และขนาดความร้ายแรงของปัญหาแสดงตามตารางที่ 5.4 หลังจากนั้นได้ทำการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาแต่ละปัญหา ภายในกลุ่มสาขาปัญหาขึ้นใหม่ ดังได้แสดงในตารางที่ 5.5

3. สรุปผลการศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชนเมืองพะเยา

3.1 สภาพปัญหาของชุมชนเมืองพะเยา จากการสำรวจและสอบถามพบว่า ชุมชนเมืองพะเยามีประเด็นปัญหาทั้งสิ้น 35 ปัญหา แยกตามประเภทสาขาของปัญหาได้ ดังนี้ (ตารางที่ 5.1)

- สาขาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	10 ปัญหา ร้อยละ	25.57
- สาขาการคมนาคมและขนส่ง	2 ปัญหา ร้อยละ	5.71
- สาขาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	15 ปัญหา ร้อยละ	42.86
- สาขาเศรษฐกิจและสังคม	5 ปัญหา ร้อยละ	14.29
- สาขาการบริหารและพัฒนา	3 ปัญหา ร้อยละ	8.57

3.2 ความสัมพันธ์ของปัญหา จากการวิเคราะห์พบว่าปัญหาการขยายตัวของชุมชน เป็นประเด็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับปัญหาอื่น ๆ มากที่สุด รองลงมาคือปัญหาปัญหาการบริหารและพัฒนาของราชการส่วนท้องถิ่นมีข้อจำกัด ส่วนปัญหามาตรฐานการศึกษาและปัญหาสาธารณสุขของชุมชน เป็นปัญหาที่มีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับปัญหาอื่นน้อยที่สุด (ตารางที่ 5.2)

3.3 ขนาดของปัญหาและความร้ายแรงของปัญหา ผลจากวิเคราะห์พบว่า ปัญหาการขยายตัวของชุมชน ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ (แหล่งงาน รายได้ อาชีพ) และปัญหาทางด้าน

ตารางที่ 6.1 ปัญหาในเขตพื้นที่ชุมชน

สาขา/ปัญหา	ประเด็น/ลักษณะของปัญหา	บริเวณที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลของปัญหา
(1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ - การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมือง	1. การกระจายตัวไม่เป็นกลุ่มก้อนของพื้นที่ชุมชน โดยแผ่ขยายไปตามแนวถนนสายหลักและสีก เข้าไปในพื้นที่ตอนในตามถนน- ขอยต่าง ๆ	- ตามถนนสายรองในตำบลเวียงเกียบทุกสาย และถนนสายหลัก สายรองของตำบลแม่ต้าทุกสาย	- ไม่สามารถจัดระเบียบ ควบคุมกิจกรรมการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพได้ เนื่องจากแผนและมาตรการทางผังเมืองยังไม่แสดงผลบังคับใช้	- เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ขาดแคลนการสาธารณูปโภค-การจราจรและสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
	2. ชุมชนมีความหนาแน่น ไม่สามารถตัวได้สัก	- ตามถนนสายหลักในตำบลเวียงเกียบทุกสาย	- เป็นชุมชนดั้งเดิมเป็นศูนย์กลางชุมชนมาเป็นเวลานาน	- เกิดการกระจุกตัวของกิจกรรมไม่กระจายความเจริญ การบริการของรัฐกระจุกตัวตามไปด้วย
- การใช้ที่ดินไม่มีประสิทธิภาพ	3. สัมสนไม่เป็นระเบียบ โดยเฉพาะที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม การบริการ และเกษตรกรรม	- ถนนสายรองของตำบลเวียงและพื้นที่ของตำบลแม่ต้าทั้งหมด	- เป็นชุมชนดั้งเดิมการจัดระเบียบ การควบคุมการใช้ที่ดินยังไม่มีประสิทธิภาพ	- ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมมลภาวะ และอุปสรรคต่อการวางแผนระบบสาธารณูปโภค-การของรัฐ
	4. พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์กระจายอยู่ทั่วไป	- กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชนยกเว้นถนนบริเวณถนนสายหลัก	- เจ้าของยังไม่ต้องการใช้ประโยชน์ เนื่องจากไม่คุ้มค่าหาการลงทุน และมีข้อเพื่อเก็งกำไรในระยะ 2-3ปีที่ผ่านมา	- การขยายตัวของชุมชนไม่ต่อเนื่องการลงทุนของรัฐในชุมชนเมืองไม่คุ้มค่า ขณะเดียวกันรัฐต้องลงทุนให้บริการในพื้นที่ให้ก่อนมีการใช้ประโยชน์จริง
- การรุกรานที่สาธารณะ	5. มีการรุกรานที่สาธารณะ	- โดยรอบที่สาธารณะ โดยเฉพาะบริเวณถนนพหลโยธินและพหลโยธินสายใน	- เนื่องจากที่ดินรอบที่สาธารณะขึ้นทะเบียน เกิดพื้นที่เพิ่มจากเดิมที่มีอยู่ เอกชนถือสิทธิครอบครอง	- เกิดปัญหามลภาวะทางน้ำ เสียทัศนียภาพ ไม่สามารถควบคุมการใช้พื้นที่บริเวณนั้นได้
	6. การรุกรานถนน และทางเท้าของกิจกรรมต่าง ๆ	- ทางเท้าของถนนสายหลักของชุมชน	- ขาดความร่วมมือจากประชาชน การควบคุมขององค์กรระดับท้องถิ่นที่รับผิดชอบไม่มีประสิทธิภาพ - ถนนส่วนใหญ่ไม่มีที่จอดรถ ผิวจราจรแคบ และขาดการจัดระเบียบ	- เกิดปัญหาจราจร อุบัติเหตุ - เสียทัศนียภาพของเมือง
- สภาพแวดล้อมทั่วไปเสื่อมโทรม	7. น้ำท่วม น้ำขัง ในบางพื้นที่	- พื้นที่โดยรอบที่สาธารณะโดยเฉพาะด้านใต้และตะวันตก	- เป็นที่ลุ่มต่ำ เป็นพื้นที่ต่อเนื่องของที่สาธารณะ	- เป็นแหล่งเสื่อมโทรมของเมือง ขาดการพัฒนา
	8. พื้นที่ว่างไม่ได้ทำประโยชน์	- กระจายอยู่ทั่วไป	- เจ้าของขาดความสนใจใส่ใจ	- เป็นแหล่งเสื่อมโทรม สลัม
	9. วัชพืช	- บริเวณคูเมือง ร่องน้ำ ที่สาธารณะ	- ขาดแคลนงบประมาณในการขุดลอก	- ปัญหาในด้านมลภาวะและสิ่งแวดล้อม
	10. น้ำเสีย	- บริเวณคูเมือง ร่องน้ำ ที่สาธารณะ	- ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ - ขาดระบบระบายน้ำรวมของชุมชน	- เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม และมลภาวะ - แหล่งน้ำอุปโภค-บริโภคหลักของชุมชนถูกทำลาย

ตารางที่ 6.1 ปัญหาในเขตพื้นที่ชุมชน

สาขาปัญหา	ประเด็น/ลักษณะของปัญหา	บริเวณที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลของปัญหา
(2) การคมนาคมและการขนส่ง	11.สภาพถนนสายหลัก สายรอง ขยายไม่ได้มาตรฐาน ในด้านขนาด ผิวจราจรทางเท้า มาตรฐานวิศวกรรม	- ถนนของชุมชนทั้งหมด	- ขาดงบประมาณในการก่อสร้างและปรับปรุง - ข้อจำกัดของพื้นที่ที่จะขยาย - ห้างถิ่นขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางวิศวกรรม	- ทำให้เกิดอุบัติเหตุ - สภาพทั่วไปของชุมชนเสื่อม - ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ
	12.เขตทาง และที่ดินใกล้เคียงขาดระเบียบ ความสวยงาม	- บริเวณเขตทางของทั้งชุมชน	- ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ	- ทำให้ผิวจราจรแคบ - ไม่เรียบร้อย และสวยงาม
(3) ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ - การระบายน้ำ - ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย - บริการจัดเก็บกำจัดขยะและปฏิภูล - ประปา - ไฟฟ้าสาธารณะ - โทรศัพท์	13.ชุมชนเมือง มีการระบระบายน้ำ ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ครอบคลุมชุมชน	- ภายในตำบลวัยขงบางส่วน ทางด้านใต้และตะวันออก และตำบลแม่ตำทั้งหมด	- ระบบเดิมยังไม่ได้มาตรฐาน - ขาดงบประมาณในการจัดทำเพิ่มและบำรุงรักษาาระบบที่มีอยู่ - ขาดแผนหลักในพัฒนาระบบระบายน้ำของชุมชน	- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม - เกิดน้ำท่วมขังในบางบริเวณและส่งกลิ่นเหม็น
	14.ชุมชน ยังไม่มีระบบระบายน้ำรวม และระบบบำบัดน้ำเสีย	- ทั้งชุมชน	- ระบบระบายน้ำยังไม่ได้มาตรฐาน และไม่ครอบคลุมทั้งหมดของชุมชน - ขาดแผนหลักในการบำบัดน้ำเสีย - ขาดงบประมาณและบุคลากร	- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม มีผลต่อสุขภาพอนามัย - ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำหลักของชุมชน
	15.ไม่ทั่วถึง ไม่สม่ำเสมอ ทำให้มีขยะตกค้าง	- ขยายแคบ	- ไม่สามารถเข้าไปเก็บได้	- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
	16.แหล่ง และวิธีกำจัดไม่เหมาะสม	- บริเวณที่เป็นที่โล่งไม่ได้ใช้ประโยชน์	- เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง	- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
	17.ค่าบริการในการจัดเก็บไม่เหมาะสม	- หัวไปทั้งชุมชน	- เตาเผามีขนาด/จำนวนไม่เพียงพอ - ไม่มีแผนในการจัดการกับพื้นที่ที่ทิ้งขยะ	- สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม - ใช้งบประมาณไม่คุ้มค่า - การพัฒนาเมืองไม่ต่อเนื่อง - ปัญหาสุขภาพอนามัย
	18.ระบบยังไม่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการให้บริการไม่เพียงพอกับความ การของชุมชน	- ชุมชนทางด้านตะวันออกของถนนพหลโยธินสายใน	- ขาดงบประมาณ	- การพัฒนาเมืองไม่ต่อเนื่อง - ปัญหาสุขภาพอนามัย
	19.ไม่ครอบคลุม จุดติดตั้งห่าง	- ถนนซอยหัวไป	- ขาดงบประมาณ - ประชาชนไม่ช่วยดูแล	- เกิดอุบัติเหตุ - เกิดคดีพิษหัวพิษ
	20.บริการโทรศัพท์ตามบ้านไม่เพียงพอ กับความต้องการ ส่วนโทรศัพท์สาธารณะ ติดตั้งไม่เหมาะสม	- บริเวณหัวไป โดยเฉพาะตำบลแม่ตำ	- ขาดงบประมาณ - จุดที่ติดตั้งไม่เหมาะสม กระจุควิว	- เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 6.1 ปัญหาในเขตพื้นที่ชุมชน

สาขา/ปัญหา	ประเด็น/ลักษณะของปัญหา	บริเวณที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลของปัญหา
- การศึกษา	21. ความแตกต่าง ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	- ในพื้นที่ชุมชน	- นโยบายการศึกษาของสถาบันต่างกันใน - ประชาชนติดอยู่กับค่านิยมเดิม ๆ	- ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของชุมชนโดยรวม - เกิดปัญหาทางด้านสังคม
- การสาธารณสุข	22. ขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงอุปกรณ์ เครื่องมือ	- ในพื้นที่ชุมชน	- ขาดงบประมาณ เจ้าหน้าที่ อุปกรณ์	- ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของชุมชน
- สถานที่เพื่อสันหนาทหาร	23. การกระจายไม่ครอบคลุมทั่วชุมชน ขาดการดูแล	- พื้นที่ทั่วไป	- ขาดงบประมาณ สถานที่ก่อสร้างและเจ้าหน้าที่ดูแล	- ประชาชนไม่มีกิจกรรมเพื่อสันหนาทหาร
- แหล่งบริการความรู้	24. ขาดแคลนห้องสมุดประชาชน	- พื้นที่ชุมชน	- ขาดงบประมาณ สถานที่ก่อสร้างและเจ้าหน้าที่ดูแล	- ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	25. คดีประทุษร้าย ชิงทรัพย์	- บริเวณชุมชนใหม่	- สภาพเศรษฐกิจและสังคม	- เป็นต่อคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งการสูญเสียทางเศรษฐกิจ
- สถานีรชาการ	26. อาคาร และที่ตั้ง กระจัดกระจายเสื่อมโทรม	- โดยทั่วไป	- ขาดแคลนงบประมาณ - เกิดจากการย้ายที่ทำการเพื่อความเหมาะสม	- มีผลต่อประสิทธิภาพ และขีดความสามารถในการบริหารงานของเจ้าหน้าที่
- ตลาดกลางการเกษตร	27. ไม่มีตลาด เพื่อการเกษตรโดยตรง	- ในชุมชน	- ขาดแคลนงบประมาณ สถานที่ก่อสร้าง	- ไม่ส่งเสริมอาชีพของประชาชน
(4) สภาพเศรษฐกิจและสังคม				
- อาชีพ	28. บางส่วนยังมีอาชีพไม่มั่นคงและฐานอาชีพยังมีน้อย	- บริเวณทั่วไป	- อาชีพเสริมมีน้อย - ฐานอาชีพมีน้อย	- รายได้ของประชาชน
- แหล่งงาน	29. แหล่งงานไม่เพียงพอ และค่าแรงงานต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพ	- บริเวณทั่วไป	- การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมมีน้อย - การจ้างงานมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นการจ้างแรงงานไร้ฝีมือ - อาชีพส่วนใหญ่เป็น Informal - ค่าจ้างต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐ	- ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของชุมชน - มีการอพยพแรงงาน - เกิดปัญหาทางด้านสังคม เช่น การค้าประเวณี การอพยพแรงงาน
- การท่องเที่ยว	30. นักท่องเที่ยวมีน้อย	- บริเวณสถานที่ท่องเที่ยว	- ขาดการประชาสัมพันธ์ - ขาดงานประเพณีเอกลักษณ์ของชุมชน - เมืองไม่มีเอกลักษณ์ - ห้องกินไม่มีแผนการพัฒนาท่องเที่ยว - สถานที่ท่องเที่ยวไม่ได้รับการพัฒนาให้พร้อมกับการบริการท่องเที่ยว	- ผลกระทบต่อภาพพจน์ของชุมชน - ผลต่อเศรษฐกิจของเมือง

ตารางที่ 6.1 ปัญหาในเขตพื้นที่ชุมชน

สาขา/ปัญหา	ประเด็น/ลักษณะของปัญหา	บริเวณที่เกิดปัญหา	สาเหตุ	ผลของปัญหา
(5) การบริการและการพัฒนา - การบริการและการพัฒนา - การจัดเก็บรายได้ - การมีส่วนร่วมของประชาชน	31. การบริการด้านท่องเที่ยวชาติประ- สิทธิภาพ	- สถานบริการสนับสนุนมีน้อย และไม่ ได้มาตรฐาน	- จำนวนนักท่องเที่ยวมีน้อย - ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจยังมีไม่มาก	- ผลกระทบต่อภาพพจน์ของชุมชน - รายได้ของประชาชน
	32. บุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวทั้ง ภาครัฐและเอกชนไม่มีประสิทธิภาพ	- โดยทั่วไป	- ขาดความเข้าใจและร่วมมือ - หอพักไม่มีบริการอบรม ประชาสัมพันธ์	- ผลกระทบต่อภาพพจน์ของชุมชน
	33. มีข้อจำกัดในการดำเนินงานทั้งใน ด้านการให้บริการ การพัฒนา การควบคุมดูแลและส่งเสริม	- พื้นที่ชุมชน	- ขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร - การจัดเก็บรายได้ยังไม่มีประสิทธิภาพ - ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือและไม่ เข้าใจการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่น และที่มาของเงินในการพัฒนาท้องถิ่น	- การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย และไม่มีประสิทธิภาพ - มีผลต่อการพัฒนาชุมชนโดยรวม
	34. ยังไม่เพียงพอแก่การให้บริการและ การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ	- พื้นที่ชุมชน	- ขาดแคลนบุคลากร - วิธีการจัดเก็บไม่มีประสิทธิภาพ - เศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้ออำนวย - ประชาชนมักหลีกเลี่ยง	- มีผลต่อการพัฒนาชุมชน - การให้บริการไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน
	35. ไม่มีส่วนร่วม ในด้านการปกครอง การพัฒนา และการจัดบริการพื้นฐาน	- พื้นที่ชุมชน	- ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่ให้ความสำคัญ - การกระตุ้นของท้องถิ่น - การกระตุ้น ไม่มีประสิทธิภาพ	- ขาดการสนับสนุนและการมีส่วนร่วม จากประชาชนที่จะช่วยแบ่งเบาภาระ ของหน่วยงานท้องถิ่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 ความสัมพันธ์ของปัญหาในสภานิติบัญญัติ

สาขา	ปัญหา	ลำดับ	ลักษณะปัญหา	จำนวน	ลักษณะปัญหา																																				
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	
(1) สภานิติบัญญัติ	- การขยายพื้นที่คุ้มครอง	1	ไม่กระจายตัว เป็นกลุ่มก้อน	51	3	3	3	3	2	2	1	2	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	2	1	0	0	1	1	2	0	0	0	0	1	0	0	0	3	2	2	
		2	ชุมชนมีความหนาแน่น ไม่สามารถขยายได้	35	3	3	3	0	3	0	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	2	1	2
	- การโยกย้ายไม่สะดวก	3	บ้านไม่พร้อม	36	3	3	3	2	1	3	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2	3	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1	
		4	พื้นที่ว่างไม่เพียงพอ	27	3	0	2	3	2	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	1	0	0	0	0	2	1	
	- การรุกคืบทำลาย	5	บุกรุกพื้นที่สาธารณะ	36	2	0	1	1	3	1	2	0	1	2	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	3	0	0	3	0	2	3	
		6	ถนน ขยาย	33	2	2	1	0	0	3	0	0	0	1	2	3	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	0	1	1	0	1	3	2	1	
	- สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง	7	น้ำท่วม	35	1	1	1	0	2	0	3	0	3	3	1	3	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	0	1	1	0	1	2	2	2	
		8	พื้นที่ว่าง ก่อให้เกิดมลพิษ ขาดพื้นที่	39	2	3	1	3	0	0	0	3	2	2	3	1	1	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	2	2	1	1		
		9	วัชพืช	43	1	0	1	3	1	0	3	2	3	3	2	1	2	2	2	0	0	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	2	2	2
		10	น้ำเสีย	42	2	1	0	0	2	1	3	2	3	3	1	2	3	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	2	1	0	
(2) การพัฒนาสวนสาธารณะ	- สภานิติบัญญัติ	11	ถนนไม่มีการดูแล	36	2	2	0	0	2	3	3	2	1	3	2	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	1	0		
		12	เขตสวนไม่กว้างขวาง	30	2	0	1	0	0	3	1	1	2	2	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	1	2	2	1		
(3) จริตการสาธารณะ - สาธารณูปโภค	- การขยายพื้นที่	13	ระบบระบายน้ำไม่เพียงพอ	29	1	1	1	0	1	0	3	1	2	3	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	2	1	2			
		14	ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย	25	1	1	0	0	0	0	1	1	2	3	2	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	2	2	2	
	- บริการสาธารณะไม่ทั่วถึง	15	ไม่มีน้ำประปา	34	2	1	1	0	1	1	2	1	2	2	1	0	0	3	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	0	2	1	0			
		16	แหล่งน้ำไม่สะอาด	20	1	1	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	0		
	17	ค่าบริการไม่เหมาะสม	17	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0		
	- ขาดน้ำ	18	ไม่ตามแผนพัฒนาสวนสาธารณะ	21	1	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	3	0	0	1	2				
	- ไฟฟ้าสาธารณะ	19	ไม่ตามแผน จุดติดตั้ง	24	2	0	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0	2		
	- โทรศัพท์	20	ไม่เพียงพอ และพื้นที่ไม่เหมาะสม	16	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0			
	- การศึกษา	21	รวมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	2			
	- การสาธารณสุข	22	รวมผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สุขภาพ อนามัย	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
- สภานิติบัญญัติ	23	กระจายไม่ทั่วถึง สาธารณูปโภค	20	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	2	1	2			
- แหล่งบริการสาธารณะ	24	รวมผลสัมฤทธิ์	16	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2			
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	25	คดีข่มขืนหรือข่มขืน	32	2	2	2	2	1	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0	1	0		
- สภาพที่สะอาด	26	อาหาร คัดค้านการกระจาย เมืองใหม่	21	0	0	3	2	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2		
(4) สภานิติบัญญัติ	- ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	27	ไม่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	33	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	2	1	2			
		28	ฐานข้อมูลไม่ทันสมัย	17	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	3	2	0	1	2	
		29	ขาดข้อมูล	21	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	3	0	1	2	2	
	- ผลสัมฤทธิ์	30	ผลสัมฤทธิ์ไม่ชัดเจน	56	0	0	1	1	3	1	1	2	1	1	0	1	2	0	0	3	3	2	0	0	3	0	3	0	3	0	0	3	3	0	1	2	2	3	0	0	
		31	ไม่สอดคล้องกัน	49	2	2	0	0	0	1	1	1	1	2	1	1	1	3	1	0	3	3	2	0	0	1	0	3	0	3	0	0	3	3	3	2	2	2	2		
	32	ขาดบริการสนับสนุนการพัฒนาระบบ	27	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	3	3	3	2	2	2	2		
33	บุคลากรไม่เพียงพอ และไม่มีผู้เชี่ยวชาญ	21	0	0	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	3	2	0	0			
(5) การบริหาร-การพัฒนา	- ศึกษาระบบราชการ	34	มีข้อบกพร่องในการดำเนินงาน	50	3	3	2	1	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	0	0		
		35	ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารราชการ	47	2	2	2	2	3	2	1	2	3	2	2	1	1	1	2	2	1	0	0	0	1	0	3	3	0	3	2	2	2	2	2	2	2	1	3	1	
	36	ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบราชการ	40	2	2	2	2	3	2	2	2	3	2	0	1	2	2	0	2	3	0	0	0	1	0	3	3	2	0	2	2	2	2	2	2	2	0	1	3		
รวม				1,111	51	35	36	27	36	33	25	29	33	42	38	30	20	25	34	20	17	21	24	16	12	12	20	16	32	21	39	17	21	58	46	27	21	50	47	48	

ที่มา: ข้อมูลจากกรมการปกครอง

ความสัมพันธ์ของปัญหา จากการสัมภาษณ์

ตารางที่ 6.3 ขนาดความร้ายแรงของปัญหา

สาขา/ปัญหา	ประเด็น/ลักษณะของปัญหา	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รวม	เหตุผล
(1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ - การขยายตัวของพื้นที่ชุมชนเมือง	1. การกระจายตัวไม่เป็นกลุ่มก้อนของพื้นที่ชุมชนโดยแผ่ขยายไปตามแนวถนนสายหลักและลึกเข้าไปในพื้นที่ตอนในของถนน- ซอยต่าง ๆ	5	3	15	- สร้างตึกแถว ตามแนวถนนสายหลัก - พื้นผิวจราจรยังไม่มีการปรับปรุงใช้ ขาดแผนและอำนาจ
	2. ชุมชนมีความหนาแน่น ไม่สามารถตัวได้ลึก	5	3	15	- ชุมชนเมืองขยายเกินกว่าเขตเทศบาล
- การใช้ที่ดินไม่มีประสิทธิภาพ	3. สืบสวนไม่เป็นระเบียบ โดยเฉพาะที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม การบริการ และเกษตรกรรม	3	2	6	- มีโรงงานอุตสาหกรรม ในย่านชุมชน
	4. พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์กระจายอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะบริเวณถนนพหลโยธินสายใน	3	2	6	- มีพื้นที่ว่างในชุมชน อยู่น้อยละ
- การรुकล้าที่สาธารณะ	5. มีการรुकล้าบริเวณพระยา	3	1	3	- ขาดการดูแลจากเจ้าหน้าที่
	6. การรुकล้าถนน และทางเท้าของกิจกรรมต่าง ๆ - การค้า การบริการ - การขนส่งโดยสาร	3	1	3	- มีการรुकล้าตามถนน ทางเท้า - ถนนส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐาน - ถนนไม่มีทางเท้า ที่จอดรถ - เป็นที่จอดรถ - ส่งรถโดยสารของชุมชน
- สภาพแวดล้อมทั่วไปเสื่อมโทรม	7. น้ำท่วม น้ำขัง ในบางพื้นที่	3	1	3	- พื้นที่บางแห่งเป็นที่ลุ่ม - อยู่บนกระบบระบายน้ำ
	8. พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์	2	1	2	- พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์ใช้เป็นที่ทิ้งขยะ
	9. วัชพืช	2	1	2	- ขาดการดูแลจากเจ้าหน้าที่
	10. น้ำเสีย	2	1	2	- ขาดระบบระบายน้ำรวมและบำบัดน้ำเสีย
(2) การคมนาคมและการขนส่ง	11. สภาพถนนสายหลัก สายรอง ขยายไม่ได้มาตรฐาน ในด้านขนาด ผิวจราจรทางเท้ามาตรฐานวิศวกรรม	4	2	8	- ถนนในชุมชนจากการตรวจสอบตามมาตรฐานของกรมโยธาพบว่า ได้มาตรฐานร้อยละ
	12. เขตทาง และที่ดินใกล้เคียงขาดระเบียบ ความสวยงาม	3	1	3	- ขาดการพัฒนา
(3) ระบบสาธารณูปโภค- สาธารณูปการ - การระบายน้ำ	13. ชุมชนเมือง มีการระบบระบายน้ำ	5	3	15	- ถนนในชุมชนร้อยละ ไม่มีท่อระบายน้ำ
- ระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย	14. ชุมชน ยังไม่มีระบบระบายน้ำรวม และระบบบำบัดน้ำเสีย	5	3	15	- อยู่ระหว่างการศึกษา
- บริการจัดเก็บกำจัดขยะและปฏิกูล	15. ไม่ทั่วถึง ไม่สม่ำเสมอ ทำให้มีขยะตกค้าง	3	1	3	- ถนนซอยแคบ รถขยะไม่สามารถเข้าไปเก็บ - ประชาชนไม่นำขยะมาให้หน้าเวลาที่จัดเก็บ
	16. แหล่ง และวิธีการจัดไม่เหมาะสม	3	1	3	- อยู่ห่างไกลจากชุมชน เจ้าหน้าที่จึงดูแลไม่ทั่วถึง
	17. ค่าบริการในการจัดเก็บไม่เหมาะสม	2	1	2	- เก็บเฉพาะบ้านที่อยู่ติดถนน ขอยี่รถขยะผ่าน

ตารางที่ 6.3 ขนาดความร้ายแรงของปัญหา

สาขา/ปัญหา	ประเด็น/ลักษณะของปัญหา	คะแนน	ถ่วงน้ำหนัก	รวม	เหตุผล
- ประปา	18.ระบบยังไม่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการให้บริการไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน	4	2	8	- ประสิทธิภาพของสถานีจ่ายไม่เพียงพอ
- ไฟฟ้าสาธารณะ	19.ไม่ครอบคลุม จุดติดตั้งห่าง	4	2	8	- ถนนซอยยังขาดไฟฟ้าอย่างมาก
- โทรศัพท์	20.บริการโทรศัพท์ตามบ้านไม่เพียงพอกับความต้องการ ส่วนโทรศัพท์สาธารณะติดตั้งไม่เหมาะสม	4	2	8	- ค่าบริการโทรศัพท์สาธารณะไม่เพียงพอกับความต้องการ
- การศึกษา	21.ความแตกต่าง ของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3	2	6	- ขาดการประสานการระหว่างต้นสังกัด - ประชาชนยังติดกับค่านิยมเดิม ๆ
- การสาธารณสุข	22.ขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ รวมถึงอุปกรณ์ เครื่องมือ	3	2	6	- สักส่วนแพทย์ต่อประชากรต่ำมาก
- สถานที่เพื่อสันทนาการ	23.การกระจายไม่ครอบคลุมหัวชุมชน ขาดการดูแล	2	1	2	- ฝีมือช่างการดูแล ตำบลแม่ตำไม่มีเลย
- แหล่งบริการความรู้	24.ขาดแคลนห้องสมุดประชาชน	2	2	4	- ชุมชนไม่มีห้องสมุด
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	25.คดีประทุษร้าย ขิงทรัพย์สิน	2	2	4	- คดีประทุษร้ายมักเกิดขึ้นบ่อยในเทศกาล
- สถานเฝ้าระวัง	26.อาคาร และที่ตั้ง กระจุกกระจาย เสื่อมโทรม	2	1	2	- ไม่มีงบประมาณ มีมีการย้ายที่ทำการบ่อย
- ตลาดกลางทางเกษตร	27.ไม่มีตลาด เพื่อการเกษตรโดยตรง	3	2	6	- ขาดปัจจัยการผลิต
- อาชีพ	28.บางส่วนยังมีอาชีพไม่มั่นคงและฐาน	5	3	15	- ฐานเศรษฐกิจอยู่ที่เกษตรกรรม
	29.อาชีพยังมีน้อย	5	3	15	- ระบบเศรษฐกิจของเมืองไม่มีความซับซ้อน
- แหล่งงาน	30.แหล่งงานไม่เพียงพอ และค่าแรง ต่ำกว่ามาตรฐานการครองชีพ	5	3	15	- อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจช้า
- การท่องเที่ยว	31.นักท่องเที่ยวน้อย	4	3	12	- ขาดการประชาสัมพันธ์ และดูแลสถานที่
	32.การบริการด้านท่องเที่ยวขาดประสิทธิภาพ	4	2	8	- จำนวนนักท่องเที่ยวที่ค้างคืนน้อย
	33.บุคลากรทางด้านการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนไม่มีประสิทธิภาพ	3	1	3	- ห้องกินไม่ให้ความสนใจในการอบรม
- การบริการและการพัฒนา	34.มีข้อจำกัดในการดำเนินงานทั้งในด้านการให้บริการ การพัฒนา การควบคุมดูแลและส่งเสริม	5	2	10	- หน่วยงาน วัตถุประสงค์ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ
	35.ยังไม่เพียงพอแก่การให้บริการและการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ	4	1	4	- การจัดเก็บยังไม่มีประสิทธิภาพ - เศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อให้การจัดเก็บ
	36.ไม่มีส่วนร่วม ในด้านการปกครอง การพัฒนา และการจัดบริการพื้นฐาน	4	2	8	- ประชาชนขาดความสนใจและให้ความร่วมมือ

ขนาดความร้ายแรง 0-5 หมายถึง ปัญหามีผลกระทบน้อย-มาก

ค่าถ่วงคะแนน 1-3 หมายถึง ความสามารถของท้องถิ่นในการแก้ปัญหา

ตารางที่ 6.4 วิเคราะห์ความสำคัญของปัญหา

สาขา	ปัญหา	ความสำคัญของปัญหา		ความร้ายแรงของปัญหา		ค่าคะแนนรวม
		คะแนนดิบ	ปรับฐาน 5	คะแนนดิบ	ปรับฐาน 5	ความสำคัญของปัญหา
(1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	การขยายตัวของชุมชนเป็นกลุ่มก้อน ตามแนวถนน	51	4.55	15	5.00	9.55
	ชุมชนไม่สามารถวางผังชุมชนได้	35	3.13	15	5.00	8.13
	การใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบสลับสน	36	3.21	6	2.00	5.21
	พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์	27	2.41	6	2.00	4.41
	มีการรुक้าที่บริเวณทะเลสาบ	36	3.21	3	1.00	4.21
	มีการรुक้าถนน ทางเท้า มีการใช้ประโยชน์	33	2.95	3	1.00	3.95
	น้ำท่วมขัง	35	3.13	3	1.00	4.13
	พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นแหล่งเสื่อมโทรม	38	3.39	2	0.67	4.06
	วัดพิศ	43	3.84	2	0.67	4.51
	น้ำเสีย	42	3.75	2	0.67	4.42
(2) การคมนาคม-ขนส่ง	ถนนสายหลัก สาธารณะ ถนนซอยไม่ได้มาตรฐาน	38	3.39	8	2.67	6.06
	เขตทางขาดความสวยงาม	30	2.68	3	1.00	3.68
(3) ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการ	การระบายน้ำ ขาดประสิทธิภาพ	29	2.59	15	5.00	7.59
	ขาดระบบรวบรวมน้ำเสียและบำบัดน้ำเสียของชุมชน	25	2.23	15	5.00	7.23
	การจัดเก็บขยะไม่ทั่วถึง ไม่มีประสิทธิภาพ	34	3.04	3	1.00	4.04
	วิธีการกำจัด และแหล่งไม่เหมาะสม	20	1.79	3	1.00	2.79
	ค่าบริการไม่เหมาะสม	17	1.52	2	0.67	2.18
	ประปาไม่ทั่วถึง	21	1.88	8	2.67	4.54
	ไฟฟ้าสาธารณะไม่ทั่วถึง	24	2.14	8	2.67	4.81
	โทรศัพท์สาธารณะขาดแคลนบางจุด	16	1.43	8	2.67	4.10
(4) สังคม-เศรษฐกิจ	ความแตกต่างมาตรฐานการศึกษา	12	1.07	6	2.00	3.07
	สาธารณสุขมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ	12	1.07	6	2.00	3.07
	สถานที่พักผ่อนสาธารณะ และกระจายไม่ทั่วถึง	20	1.79	2	0.67	2.45
	ขาดแคลนห้องสมุด	16	1.43	4	1.33	2.78
	คหิประมุขชาย สภหวิหคชังคหมีอยู่	32	2.86	4	1.33	4.19
	สถานที่ราชการกระจาย	21	1.88	2	0.67	2.54
	ไม่มีตลาดเพื่อการเกษตร	33	2.95	6	2.00	4.95
	อาชีพไม่มั่นคง	17	1.52	15	5.00	6.52
	ความซับซ้อนของอาชีพมีน้อย	21	1.88	15	5.00	6.88
	การขยายตัวทางเศรษฐกิจช้า	56	5.00	15	5.00	10.00
	จำนวนนักท่องเที่ยวมีน้อย	48	4.29	12	4.00	8.29
	ห้องพัก และสถานบริการอื่นไม่ได้มาตรฐาน	27	2.41	8	2.67	5.08
	บุคลากรด้านการท่องเที่ยวขาดแคลน	21	1.88	3	1.00	2.88
(5) การบริหาร-การพัฒนา	มีข้อจำกัดในด้านการบริหาร-พัฒนา	50	4.46	10	3.33	7.80
	รายได้ไม่เพียงพอ	47	4.20	4	1.33	5.53
	ประชาชนขาดความเข้าใจ	48	4.29	8	2.67	6.95

ปรับฐาน 5 ความสำคัญของปัญหาจากคะแนนสูงสุด = 56

ปรับฐาน 5 ความร้ายแรงของปัญหาจากคะแนนสูงสุด = 15

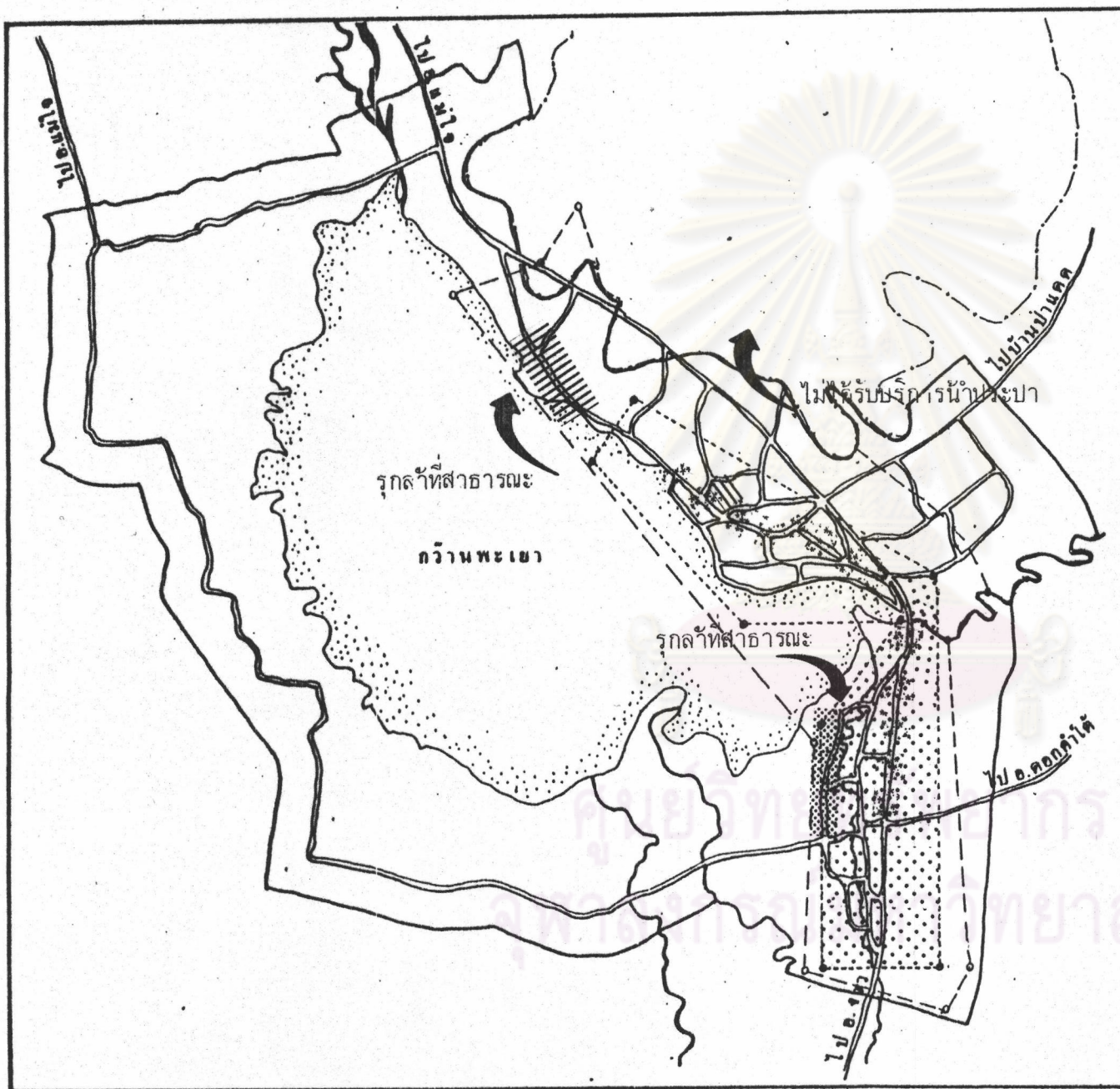
ตารางที่ 6.5 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

สาขา	ปัญหา	ค่าคะแนนรวม ความสำคัญ ของปัญหา	ลำดับความสำคัญ ของปัญหา/สาขา	ลำดับความสำคัญ ของปัญหารวม
(1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	การขยายตัวของชุมชนเป็นกลุ่มก้อน ตามแนวถนน	9.55	1	2
	ชุมชนไม่สามารถขยายตัวออกไปได้	8.13	2	4
	การใช้ที่ดินไม่เป็นระเบียบสับสน	5.21	3	13
	พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์	4.41	6	20
	มีการรुकูล้ำที่กว้านพะเยา	4.21	7	21
	มีการรुकูล้ำถนน ทางเท้า มีการใช้ประโยชน์	3.95	10	27
	น้ำท่วมขัง	4.13	8	23
	พื้นที่ว่างไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นแหล่งเสื่อมโทรม	4.06	9	25
	วัชพืช	4.51	4	18
น้ำเสีย	4.42	5	19	
(2) การคมนาคม-ขนส่ง	ถนนสายหลัก สายรอง ถนนซอยไม่ได้มาตรฐาน	6.06	1	11
	เขตทางขาดความสวยงาม	3.68	2	28
(3) ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปการ	การระบายน้ำ ขาดประสิทธิภาพ	7.59	1	6
	ขาดระบบรวบรวมน้ำเสียและบำบัดน้ำเสียของชุมชน	7.23	2	7
	การจัดเก็บขยะไม่ทั่วถึง ไม่มีประสิทธิภาพ	4.04	7	26
	วิธีการกำจัด และแหล่งไม่เหมาะสม	2.79	4	31
	ค่าบริการไม่เหมาะสม	2.18	8	35
	ประปาไม่ทั่วถึง	4.54	5	17
	ไฟฟ้าสาธารณะไม่ทั่วถึง	4.81	3	16
	โทรศัพท์สาธารณะขาดแคลนบางจุด	4.10	6	24
(4) สังคม-เศรษฐกิจ	ความแตกต่างมาตรฐานการศึกษา	3.07	8	29
	สาธารณสุขมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอ	3.07	8	29
	สถานที่พักผ่อนราชการดูแล และกระจายไม่ทั่วถึง	2.45	12	34
	ขาดแคลนห้องสมุด	2.76	10	32
	คดีประทุษร้าย ชิงทรัพย์ยังคงมีอยู่	4.19	7	22
	สถานที่ราชการกระจุกตัว	2.54	11	33
	ไม่มีตลาดเพื่อการเกษตร	4.95	6	15
	อาชีพไม่มั่นคง	6.52	4	10
	ความซับซ้อนของอาชีพมีน้อย	6.88	3	9
	การขยายตัวทางเศรษฐกิจช้า	10.00	1	1
	จำนวนนักท่องเที่ยวมีน้อย	8.29	2	3
	ห้องพัก และสถานบริการอื่นไม่ได้มาตรฐาน	5.08	5	14
	บุคคลากรด้านการท่องเที่ยวขาดแคลน	2.88	9	30
(5) การบริหาร-การพัฒนา	มีข้อจำกัดในด้านการบริหาร-พัฒนา	7.80	1	5
	รายได้ไม่เพียงพอ	5.53	3	12
	ประชาชนขาดความเอาใจใส่	6.95	2	8

สิ่งแวดล้อม (ระบบระบายน้ำ รวบรวมน้ำเสียและบำบัดน้ำเสีย) เป็นปัญหาที่มีขนาดและความร้ายแรงของปัญหาของชุมชนเมืองในอันดับต้น ๆ ส่วนปัญหาการบริหารและพัฒนาของราชการส่วนท้องถิ่นที่มีข้อจำกัด เป็นปัญหาที่มีขนาดและความร้ายแรงของปัญหาของชุมชนเมืองในอันดับรองลงมา เนื่องจาก จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อคิดเห็นว่า เทศบาลสามารถแก้ปัญหาการบริหารและพัฒนาที่มีข้อจำกัดเป็นบางส่วนได้เลย โดยการมีการปรับปรุงระบบการทำงาน และบุคลากร (ตารางที่ 5.3 และ 5.4)

3.4 ลำดับความสำคัญของปัญหา จากการวิเคราะห์ความสำคัญของปัญหาของชุมชนเมืองพะเยา และนำมาจัดลำดับความสำคัญพบว่า ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรกของชุมชน ทั้งนี้ จากการศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนในบทที่ 3 พบว่า ชุมชนมีศักยภาพที่ดีทั้งในด้านกายภาพ เป็นพื้นที่ราบลุ่มพื้นดินอุดมสมบูรณ์ เป็นศูนย์กลางการคมนาคมระดับจังหวัด การบริการขั้นพื้นฐานกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน สิ่งแวดล้อมของชุมชนยังไม่มีปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับที่ดี แต่เนื่องจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนมีอัตราการขยายตัวที่ต่ำ การลงทุน หรือปัจจัยสนับสนุนภายนอกนอกชุมชนมีน้อยมาก ดังนั้น ปัญหานี้จึงเป็นปัญหาที่เป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากเนื่องจากมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาของชุมชนโดยตรง แต่ในทางกลับกันชุมชนไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ด้วยชุมชนเองโดยตรง ดังนั้น การแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนในปัญหาดังกล่าวจึงทำได้ยาก (ตารางที่ 5.6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนา
ชุมชนเมืองพะเยา

แสดง: บริเวณที่มีปัญหาของชุมชน

สัญลักษณ์:

- การใช้ที่ดินไม่มีประสิทธิภาพ
- ไม่มีระบบท่อระบายน้ำ
- พื้นที่ว่างเปล่า ไม่ได้ใช้ประโยชน์
- บริเวณน้ำท่วมถึง และ ช้ำ

- แนวเขตผังเมืองรวม
- เขตเทศบาล(ขยาย) ถนน
- แนวเขตป่าสงวน แม่น้ำ ห้วย

ที่มา:

แผนที่: 6.1

